

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директорка Інституту підвищення
кваліфікації психологів
«Перспектива»

Шейко О.М.
20 липня 2026 р.

СИЛАБУС КУРСУ

Назва курсу	«Пропедевтика психіатрії для психологів»
Тривалість навчання	6 місяців Початок - 21 вересня 2026 року Завершення - 28 лютого 2027 року
Графік курсу	Понеділок - семінари у записі Субота 14:00-16:00 (супервізії та кейс-стаді)
Обсяг курсу	20 занять (теорія + практика) 7 кейс-стаді 3 групові супервізії
Кількість годин / кредитів	150 годин (5,0 кредити ECTS)
Платформа для навчання	Особистий кабінет на сайті https://www.psy-perspektiva.com.ua/ Супервізії та кейс-стаді ZOOM
Викладачі	Хоменко Катерина Василівна - психологиня, клінічна психологиня, ведуча навчальних програм по спеціальній психології. Шейко Макар Васильович - лікар-психіатр вищої категорії, член Європейської асоціації психіатрів. Сербін Дмитро Валерійович - практикуючий психолог, консультант по хімічним і поведінковим залежностей, психолог по роботі з сім'ями залежних. Шелестова Олена Вікторівна - кандидатка психологічних наук, професорка з медичної психології, клінічна психологиня КНП «Клінічна лікарня «ПСИХІАТРІЯ»», доцентка кафедри психології і соціології Херсонського державного університету, дитяча та юнацька психотерапевтка УСП. Мітченко Катерина - регіональна тренерка з гейткіпінгу, практична психологиня, супервізорка в полімодальному підході, авторка навчальних курсів для психологів та більше 50 наукових публікацій. Членкиня ГО "Соціальний проект РАЗОМ", "Міжнародна спілка супервізорів" та "Національної психологічна асоціація. Нетта Горак - лікар-психолог, клінічний супервізор, психотерапевт. Має 15

	років практичного досвіду роботи та терапії клієнтів з психічними розладами, тяжкими соматичними захворюваннями, клієнтами у стані глибокої кризи та з ризиком суїциду. Зінько Оксана - Ph.D , психологиня, доцентка, Голова ГО "Міжнародна спілка супервізорів", Голова ГО "Соціальний проєкт "Разом", директорка Інституту підвищення кваліфікації психологів "Перспектива".
--	---

Міждисциплінарні зв'язки курсу «Пропедевтика психіатрії для психологів»

Курс є базовим і інтегративним, поєднує знання з кількох галузей:

1. **Клінічна психологія** (психопатологічні симптоми і синдроми, психологічна диференційна діагностика, межа норми та патології)
2. **Загальна та вікова психологія** (розвиток психіки в онтогенезі, вікові кризові періоди та ризики психічних розладів, особливості дитячої, підліткової, дорослої психіатрії)
3. **Психодіагностика** (скринінгові методи, інтерпретація поведінкових і емоційних проявів, показання до направлення до лікаря-психіатра)
4. **Психотерапія та консультування** (протипокази до психологічної роботи, адаптація психотерапевтичних підходів при психічних розладах, робота в мультидисциплінарній команді)
5. **Нейропсихологія та нейронауки** (мозкові механізми психічних порушень, когнітивні дефіцити та емоційна регуляція, наслідки органічних уражень ЦНС)
6. **Медична психологія та психофармакологія** (на рівні ознайомлення) (групи психотропних препаратів, вплив медикаментів на психічний стан і поведінку, взаємодія психолога і лікаря)
7. **Етика та право в психологічній практиці** (межі компетенції психолога, інформована згоди, робота з важкими клієнтами та кризовими станами).

Мета курсу - ознайомлення з основами сучасної психіатрії та поглиблення розуміння психічних розладів у дітей та дорослих, та інтеграція психіатричних знань у психологічну практику.

Завдання курсу - вивчення етіології, патогенезу та симптоматики психічних розладів та сформувати безпечну й професійну терапевтичну позицію психолога у роботі з людьми які мають психіатричні діагнози.

Очікувані результати навчання від навчання на курсі.

Знання та розуміння:

- пояснювати базові поняття сучасної психіатрії, класифікації психічних розладів (у дітей та дорослих),
- розрізняти етіологію, патогенез і ключову симптоматику основних психічних розладів,

- розуміти межі компетенції психолога у роботі з психічними розладами та показання до скерування.

Професійні вміння:

- використовувати психодіагностичні інструменти з урахуванням психіатричного контексту запиту клієнта,
- формувати первинні гіпотези щодо психічного стану клієнта без встановлення психіатричного діагнозу,
- будувати безпечну консультативну і терапевтичну взаємодію з клієнтами з ознаками психічних розладів,
- ефективно співпрацювати з психіатрами та іншими фахівцями в міждисциплінарній команді.

Професійна позиція та етика:

- дотримуватися етичних стандартів і принципу «не нашкодь» у роботі з уразливими клієнтами,
- усвідомлювати власні обмеження, ризики професійного вигорання та потребу в супервізії,
- підтримувати відповідальну, не стигматизуючу позицію щодо психічних розладів.

Тематичний план курсу

На вивчення навчальної курсу відводиться 5 кредитів ЄКТС 150 годин.

№	Дата заняття	Формат	Тема та зміст заняття	Викладач
1	21.09	в записі	Загальні відомості про психічні розлади. Історія психіатрії. Критерії норми. · Основні поняття · Історичний екскурс · Психіатрія України.	Хоменко К.В.
2	28.09	в записі	Характеристика психічних процесів і типів порушень. · Розлади свідомості · Психосенсорні розлади · Афективні розлади · Порушення мисленнєвої діяльності	Хоменко К.В.

3	5.10	в записі	Психічні розлади дитячого віку: вікові психологічні кризи, невропатія, синдром раннього дитячого аутизму, синдром Аспергера, гіпердинамічний синдром, синдроми страху, психосоматичні розлади, синдром втечі та бродяжництва, синдром патологічного фантазування.	Шелестова О.В.
	10.10 дата узгоджується	наживо	Кейс-стаді 1 Хоменко	
4	12.10	в записі	Психічні розлади підліткового віку: шизофренія, епілептичні розлади, маніакально-депресивний психоз, класична ендогенна депресія.	Шелестова О.В.
5	19.10	в записі	Порушення емоційної регуляції у дітей як основа дисгармонійного розвитку. Причини відхилень в особистісному розвитку. Психопатії, акцентуації, невротичний розвиток особистості.	Шелестова О.В.
	24.10 14:00-16:00 Дата узгоджується	наживо	Кейс-стаді 2 Шелестова	
6	26.10	в записі	Тривожні розлади: клінічні прояви, діагностика та підходи до підтримки клієнтів у психологічній практиці. - Основні форми та симптоматика тривожних розладів - Етіологія та механізми розвитку тривожних станів. - Діагностичні критерії, дифдіагностика та оцінка тяжкості. - Коморбідність із іншими порушеннями.	Нетта Горак

			- Практична робота з клієнтами: фокуси уваги та межі компетенції.	
7	2.11	в записі	Панічний розлад. Вегето-судинна дистонія, вегетативна дисфункція та інші неіснуючі діагнози. -Діагностичні критерії - Етіологія - Лікування	Шейко М.В.
	7.11 14:00-16:00 (дата узгоджується)	наживо	Супервізія 1 з Горак Неттою	
8	9.11	в записі	Аутизм. - Історія та сучасний погляд на РАС - Симптоми та прояви аутизму - Коморбідність - Чи існують методи лікування аутизму?	Шейко М.В.
9	16.11	в записі	Розлади, специфічно пов'язані зі стресом - Гостра стресова реакція, ПТСР, КПТСР, - Тривалий розлад горя, - Розлад адаптації - Реактивний розлад прихильності - Розлад соціалізації за розгальмованим типом Основні діагностичні критерії ПТСР. - Дефініція травми. Перебіг ПТСР - Специфічні риси війни в Україні - Типи ПТСР - Астенічний, Дисфоричний, Соматоформний, Істеричний, Депресивний - Коморбідність ПТСР - ПТСР та самогубства - Опитувальник для скринінгу ПТСР	Хоменко К.В. Шейко М.В.
10	23.11	в записі	Основні засоби роботи з ПТСР (теорія і практика).	Шелестова О.В.

			- Особливості протікання ПТСР у дітей. - Основні етапи та психологічні методи роботи з ПТСР. - Підготовка психолога. - Як знайти мову, подолання стресу у конкретної людини. - Як після травми повернутися до життя.	
	21.11 14:00-16:00 Дата уточнюється	наживо	Кейс-стаді 3 з Шейко Макаром	
11	30.11	в записі	Що таке залежність. Загальні положення.	Сербін Д.В.
	05.12 14:00-16:00 Дата уточнюється	наживо	Кейс-стаді 4 з Неттою Горак	
12	7.12	в записі	Нейробіологія залежності. Вплив залежності на особистість.	Сербін Д.В.
13	14.12	в записі	Наслідки залежності. Психологічна допомога при подоланні залежності.	Сербін Д.В.
	19.12 14:00-16:00 Дата уточнюється	наживо	Кейс-стаді 5 з Сербіним Дмитром Розбір практичних випадків залежностей	
14	21.12	в записі	Розлади та порушення харчової поведінки особистості. - Загальні поняття. Патогенез РХП. Класифікація - Нервова анорексія - Нервова булімія	Зінько О.

			- Унікаючий розлад їжі - Компульсивне переїдання - Синдром нічного харчування - Психотерапевтична робота і її особливості	
			ЗИМОВІ КАНІКУЛИ 25.12.2026-10.01.2027	
15	11.01	в записі	Обсесивно-компульсивний розлад (ОКР). - Поняття obsesій та компульсій - Поширеність ОКР - Коморбідність ОКР - Діагностика та клінічні особливості. Критерії розладу. - Хід і прогноз ОКР - Лікування ОКР. Психотерапія. - Профілактика ОКР - Приклади персонажів із українських народних казок, у поведінці яких можна побачити риси, подібні до obsесивно-компульсивного розладу (ОКР)	Зінько О.
	16.01 14:00-16:00 (Дата узгоджується)	наживо	Супервізія 2 з Оксаною Зінько	
16	18.01.	в записі	Суїцидологія: ризики, діагностика та профілактика суїцидальної поведінки. · Суїцидальної криза · Фактори ризику, насторожувальні ознаки, фактори захисту · Гейткіпінг	Мітченко Катерина
17	25.01.	в записі	Клінічна психіатрія: поняття реєстр-синдромів. Рівні тяжкості порушення (невротичний, межовий, психотичний) Патопсихологічні реєстр-синдроми:	Хоменко К.В.

			Шизофренічний Афективно-ендогенний, Олігофренічний реєстр-синдром Екзогенно-органічний, Ендогенно-органічний, Особистісно-аномальний, Психогенно-психотичний, Психогенно-невротичний	
	30.01 Дата уточнюється		Кейс-стаді 6	
18	01.02.27		Акцентуації та розлади особистості в дорослому віці. Акцентуації характеру та психопатії (розлади особистості) Емоційно нестійкий розлад особистості (збудливий/імпульсивний тип) Емоційно нестійкий розлад особистості, межовий, Параноїдний розлад особистості, Шизоїдний, Дисоціальний, Демонстративний, Ананкастний, Тривожний розлад. Залежні розлади особистості Змішані (мозаїчні) розлади особистості Розлади пов'язані зі стресом Психоневрози Істеричний синдром. Конверсійний розлад	
	06.02 14:00-16:00 (дата узгоджується)	наживо	Супервізія 3 з Катериною Мітченко	
19	08.02	в записі	Загальна характеристика шизофренічних та нейрокогнітивних розладів Шизофренія: класифікація та основні види Спектр шизофренічних розладів:	Хоменко К.В.

			● Шизотиповий та шизоафективний розлади ● Маячний розлад ● Гострий транзиторний психотичний розлад ● Кататонія Нейрокогнітивні розлади: ● Делірій ● Амнестичний розлад ● Деменція	
20	15.02.	в записі	Афективні розлади Афективні синдроми. Афективні психози. Важкі психотичні розлади емоційної сфери. Маніакальний синдром. Манія. Депресивний синдром. Депресія. Види депресії. Циклотімія. Дистимія.	
	20.02	наживо	Кейс-стаді 7 з Катериною Хоменко	
	15.02-28.02		СЕРТИФІКАЦІЙНЕ ТЕСТУВАННЯ	

Тестовий контроль

Тестовий контроль проводиться в он-лайн режимі у середовищі для навчання на сайті інституту.

Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. МКХ-11. Розділ 06: Психічні і поведнкові розлади та порушення нейропсихічного розвитку. Статистична класифікація. Мішиєв В.Д., Михайлов Б.В., Гриневич Є.Г.
2. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5-TR . Американська психіатрична асоціація. Львів: Видавництво “Компанія “Манускрипт”, 2024. – 592 с.
3. Психіатрія і наркологія : підручник / В. Л. Гавенко, В. С. Бітенський, В. А. Абрамов [та ін.] ; за ред. В. Л. Гавенка, В. С. Бітенського. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : ВСВ «Медицина», 2015. – 512 с.
4. Психіатрія: курс лекцій : навч. посібник / В. С. Бітенський, П. І. Горячев, Е. В. Мельник та ін. ; за ред. В. С. Бітенського. Одеса : Одес. держ. мед. ун-т, 2004. 354 с.

5. Пшук Н. Г. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник / Н. Г. Пшук, Л. В. Стукан, О. О. Белов. Вінниця : Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, 2016. 313 с.
6. Гельдер М. Оксфордський посібник з психіатрії : у 2 т. Т. 1 / М. Гельдер, Д. Гет, Р. Мейо ; пер. з англ. Київ : Сфера, 1999. 300 с.
7. Психіатрія та наркологія: навчально-методичний посібник для студентів стоматологічного факультету . – Вінниця, Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, 2016. – 313 с., іл.
8. Патопсихологія: практикум : навчальний посібник / Л. М. Клевець, В. І. Хоменко ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 122 с.